

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Conferența națională și alegerile.

Urmează zile mari. Pe când toată țeara, toate partidele sunt puse în mișcare și lucră și luptă pentru reușirea planurilor lor, s'ar pute oare, ca noi să stăm în nemișcare, nepăsători și răci? Nu, căci e vorba de drepturile noastre, ce trebuie să le avem și să ni-le câștigăm.

Eată pentru-ce hotărîrea fruntașilor noștri, de a se ține conferența națională, a fost bună și potrivită; eată pentru-ce conchemarea ei a fost binevenită. Prin aceasta s'a împlinit o dorință ferbinte a tuturor Românilor, de a-și vedea întruniți pe aleșii lor, cari se-și spună părerea și să îndrepte pe o cale bună și potrivită trebile naționale ale poporului românesc.

De aceea vedem cu bucurie, că la știrea despre conchemarea conferenței au tresărit toate inimile românești. Dorul de lucru, dorul de luptă s'a deșteptat deodată în toate părțile.

Până acum ne-au sosit cele mai înveselitoare vești de prin Ardeal și Ungaria. Fruntașii poporului nostru au început lucrarea lor prin țeară. Ei au chemat în toate cercurile pe alegătorii români la adunări electorale și precum ni-se vestește, alegătorii s'au adunat în număr mare.

Aceste adunări sunt de mare însemnătate pentru noi. În ele s'au ales delegații pentru conferența cea mare din Sibiiu și

prin aceasta alegătorii iau parte la marea lucrare, ce trebuie să o desfășure Românii în întregă țeara.

De altă parte prin ținerea lor au venit în atingere alegătorii cu fruntașii noștri. Din această atingere, din constăturile, ce s'au ținut ese un lucru bun și folositor pentru nația noastră. Alegătorii 'și-au câștigat cunoștințe hotărîte despre starea noastră, despre dreptul de vot, despre poziția noastră în fața alegerilor ș. a.

Începutul luptei de alegere s'a făcut și mărturisim cu plăcere, că este un bun început. Românii de peste tot locul s'au mișcat, s'au întrunit în adunări și aceasta ne dovedește de nou, că Românul în preajma lucrurilor mari, își cunoaște chemarea și știe să-și îplinească datorința sa națională.

Astfel, după începutul bun, ce s'a făcut, așteptăm cu încredere întrunirea conferenței. Aleșii poporului, delegații alegătorilor, cari cunosc păsurile și trebuințele noastre, vor ști să afle calea cea mai bună, ce trebuie să o urmăm.

Pe când numărul acesta al foii noastre va fi în mâinile cetitorilor, conferența își va fi sfârșit lucrările și hotărîrile vor fi luate. Delegații întorcându-se acasă, în sinul poporului, le vor face cunoscute și ele trebuie să fie deobligatoare pentru tot Românul cinstit.

Credem și nădăjduim, că alegătorii români în aceste zile grele vor fi la cul-

mea chemării lor. Credem și nădăjduim, că ei nu se vor amesteca cu alegătorii celorlalte popoare, că nu vor sprigină pe nici un partid, nici nu se vor alipi la nici unul, ci vor rămâne credincioși partidului național românesc și hotărîrilor acestuia. Să nu ascultăm de nimeni, care vrea să ne abată din calea cea adevărată românească, ce o urmează partidul național; să nu dăm crezământ făgăduielilor, cari acum se fac cu prisosință, fără-ca ele să se și țină.

A merge la votare, a ne da voturile pentru candidații altor partide, înseamnă a sprigină pe aceia, cari lucră împotriva binelui nostru. Acesta este un mare păcat național, cu care nici un Român cinstit să nu-și îngreueze sufletul.

Dacă s'u făcut legea electorală, care nu este spre binele nostru, trebuie să arătăm, că avem cunoștința de aceasta și cerem dela stăpânitorii noștri îndreptarea ei.

Aceasta însă numai prin *pasivitate* putem să o facem mai bine. Prin aceea, că nu vom lua parte la alegeri, vom da a înțelege, că noi nu luăm nici o răspundere despre cele-ce se fac și se pun la cale din partea stăpânitorilor noștri. Vedem, că se făuresc legi, cari nouă nu ne sânt folositoare, vedem că zilnic se iau împotriva noastră măsuri prigonoare, că sântem înfundați cu droaia în temnițe, inteligenți și țerani de o potrivă și vedem, că atât trebile noastre, cât și trebile țerii

FOIA.

Avram Iancu.

Din cartea: „Românii din Munții-Apuseni“, de T. Frâncu și G. Candrea.

În anul furtunos, 1848 sufletul mișcării Românilor era Avram Iancu, născut în Vidra-de-sus din părinți săteni.

În privința acestui viteaz al munților s'a zis multe și noi ne mărginim a înșira aci câteva date din biografia lui și pe cari le-am auzit dela foștii săi tribuni: Mihail Andreica și Clemente Aiudeanul din Câmpeni.

Cetirea și scrierea, în limba sa, Iancul a învățat-o în satul seu dela învățătorul de atunci, Mihail Gomboș. Din Vidra a trecut la școala primară din Câmpeni, unde era învățător Moise Ioanette. Școalele gimnaziale le-a urmat la Zlatna și științele filosofice și drepturile le-a sfârșit la Cluj. Pretutindeni a fost cel mai bun școlar.

Statura Iancului era mijlocie, fața lungă-reață, nasul proporționat, ear' pērul și barba sa era galbină. Ochii lui albaștri ca viorelele, infățișau o privire blândă, însă o voință hotărîtă.

În vremea răscolei îmbrăcămîntea lui se alcătua dintr'un cojoc albastru cu blană de miel pe margini, pălărie simplă, ca a tuturor Moșilor, și cu pene de cocoș în ea, iarna însă purta cușmă neagră de piele de miel. Pantalonii erau strîmți și virțiți în cisme mari, în-tocmai ca a călărășilor.

Peste mijloc era încins cu o sabie și la brēu purta patru pistoale cu câte două focuri: ear' de oblâncul tărniții (șelii) atirnau două carabine, unul de o parte și celalalt de alta.

Avea doi cai: Brutus și Lucia și era un minunat călăreț. Când s'avēnta pe cal, Brutus scăpăra scantei din potcoave, fornăia pe nas, ochii i-se înflăcărau ca para focului și sălta în aer, ear' Iancul comanda liniștit și Moșii se băteau ca lei.

În ajunul răscolei trecătorii adese vedeau în puterea nopții doi călăreți, ca două năluci, săltând cu caii prin codrii și pe poteci și

mergând dintr'un sat în altul, de la o biserică la alta, era Iancul cu credinciosul seu adjutant, Clemente Aiudeanul, cari în întruniri de noapte prin cuvinte pătrunzătoare până în adâncul inimii omului, luminau poporul asupra întem-plărilor, cari se apropiuau.

Iancul devenind cel mai iubit om al Moșilor, guvernul ardelean a trimis în munți pe vicecomitele George Pogany, nobil român de neam din Clopotiva, cu o companie de soldați, ca să pue mâna pe el.

Compania de soldați a stat mai bine de o lună de zile în Vidra-de-sus și cu toate-că comandantul ei a pus un premiu de mai multe sute de galbini pe capul Iancului, totuși de astă-dată nu s'a găsit nimeni, care să fi cutezat să vëndă pe *Regele munților*.

În tot timpul cât a stat puterea armată în Vidra-de-sus, Iancul se ținea într'o pădure străveche de fag, dintre comunele Vidra, Blăjeni și Bulzești.

Marea vază de care se bucura, și-a câștigat-o în timpul revoluțiunii în mijlocul luptelor. Iancul avea minte mare, era bun cu

întregi merg spre rău, merg spre ruină, spre prăpastie. Aceste toate le vedem cu ochii noștri.

Ei bine, dacă am lua parte la alegeri, am da a se înțelege, că toate aceste sunt bune și noi încă le încuviințăm.

Aceasta nu o poate face omul cinstit și pe noi lumea de cinstiți ne cunoaște și cinstiți voim să rămânem întotdeauna.

La această incredințare au ajuns și Slovacia și Sârbii, cari încă au hotărît a lua parte la alegeri.

Repetăm deci, ceea-ce am zis în numărul nostru din urmă:

Să nu luăm parte la alegeri, dar să lucrăm, ca hotărîrea aceasta să se și îndeplinească, să ese la iveală peste tot locul.

Deci la lucru, Români!

Împăcare. Cetitorii noștri știu că de o vreme încoace s'a ivit neînțelegeri între unii membrii ai comitetului național, cu deosebire între părintele Dr. Lucaciu și Dr. Ioan Rațiu și earăși între Dr. Lucaciu și dl Iuliu Coroianu, harnicul membru al comitetului nostru. Aceste neînțelegeri au umplut de durere inima fiecărui bun Român, de oare-ce ele erau stricăcioase pentru marea cauză românească.

Acum aducem o veste bună poporului românesc. Neînțelegerile s'au delăturat și astfel în stinul comitetului earăși a intrat pacea, atât de dorită.

Comitetul național îngrijat de aceste neînțelegeri și de urmările lor, a ales un juriu (comisie) de împăcare, care să cerceteze starea lucrului și să încerce împăcarea. Membrii acestui juriu au fost d-nii Dionisiu Vaida (Alpret), president; Petru Truța (Arad), notar; Alexandru Filip (Abrud) și Dr. Teodor Mihal (Dej), cari întruindu-se în săptămâna trecută aici în Sibiu, au cercetat lucrul și au aflat, că între numiții membri ai comitetului nu este nici o deosebire de păreri cu privire la cauza națională, după-ce dl Lucaciu, care încă a fost de față, a mărturisit însuși, că stă tot pe basa programului național dela 1881 și a tuturor hotărîrilor conferențelor, ce s'au ținut de atunci încoace.

Astfel după-ce părintele Lucaciu a mărturisit, că-i pare rău de cuvintele vătămătoare, ce le-a scris la adresa venerabilului president și a dlui I. Coroianu, și le retrage, împăcarea s'a și făcut, ceea-ce juriul a adus-o la cunoștința publicului prin ziarul „Tribuna” și de ce noi numai bucura ne putem.

Adunări de alegători români.

Conchemarea conferenței naționale a stîrnit mare însuflețire în toate părțile locuite de Români și fruntașii noștri s'au grăbit a conchema și ei în cercurile românești adunări de alegători, cari vor ave să aleagă câte doi bărbați de încredere pentru conferența din Sibiu.

Până acum avem știri, că s'au conchemat următoarele adunări: la *Dicio-St.-Mărtin* (cercurile Bălăușer și Dicio-St.-Mărtin), la *Săliște* (cercurile Cristian, Săliște), la *Sibiu* (cercurile: două ale Sibiului, Cismădia și Norich), la *Sebeșul-săsesc* (cercul Sebeșului-săsesc), la *Ighiu* (cercul Ighiului), la *Oarda-de-jos* (cercul Vințului-de-sus), la *Blaj* (cercul Aiud), la *Deva* (cercul Devei), la *Orăștie* (cercul Orăștiei), la *Hunedoara* (cercul Hunedoarei) la *Hațeg* (cercul Hațegului), la *Cluj* (cercurile Clujului), la *Turda* (cercurile Turdei-Arieș), la *Dej* (cercurile din Solnoc-Dobâca), la *Brașov* (cercurile Brașovului), la *Ocna* (cercul Ocnei), la *Uioara* (cercul Uioarei), la *Brad* (cercurile Băii-de-Criș), la *Medias* (cercurile Târnavei-mari). Pe când ese foaia noastră în aceste și alte părți s'au ținut adunările alegătorilor.

Pasivitatea Sârbilor și a Slovacilor. Frații de suferință și aliații noștri, Sârbi și Slovaci, scârbiți de faptele și nelegiuirile stăpânitorilor noștri, au hotărît *să nu iee nici ei parte la alegerile dietale.* În ziarele naționale sârbești *Zastava* și *Branik* și în ziarul slovac *Národné Noviny* s'a publicat declarațiunea comitetelor naționale cătră alegători, prin care sunt provocați a *semănă pasivi la alegeri.*

O deosebire între Sârbi și Slovaci este numai într'atâta, încât Sârbi au hotărît *să nu meargă de loc la votare,* întocmai ca poporul românesc, pe când comitetul național slovac dă voe alegătorilor a sprigini partidul popular, care este cel mai cinstit dintre partidele dietale ungurești.

Limbile în armata austriacă. În dieta provincială a Austriei s'au făcut guvernului săptămâna trecută din partea mai multora imputări, că limbile deosebitelor naționalități din Austria sunt batjocorite și nebăgate în seamă.

La aceste răspunzând ministrul „Landwehr”-ului austriac, a zis următoarele: „Ministrul de războiu nu a suferit și nu va suferi, ca în armată o limbă să fie mai mult ori mai puțin respectată (cinstită) decât cealaltă și în privința aceasta să ține strîns regula, ca toate limbile și toate naționalitățile să fie privite de o potrivă. În toate școalele militare elevii sunt obligați a *învăța limba mamei lor,* pe lângă care fusă e de lipsă și limba nemțească, ca limba armatei. Este spre binele armatei, ca din stinul ei să peară ori-ce neînțelegeri naționalistice”.

Așadar în armată nimenea nu e prigonit, pentru-că e Român, ori Sârb, ori Slovac ș. a., ci limba fiecăruia e respectată.

Mult ar pute învăța Ungurii din aceasta!

Nu ne pot face Unguri.

Sunt vre-o 30 de ani, de când Maghiarii au ajuns se aibă în această țeară „și pânea și cuțitul” pe mâna lor. Între multe alte năzdrăvăni, ce au voit să le isprăvească stăpânirile ungurești din acest restimp, este și nebuna încercare, *de a ne face Unguri după limbă și fire* pe noi toți, cari nu ne ținem de viața lui Árpád. Voiau adecă Maghiarii să ne contopească în nația lor, să ne înghită. Auziți d-voastră, oameni buni, ei mai puțin la număr în această țeară se înghită pe cei mai mulți, pe Români, Slovaci, Sârbi, Șvabi, Sași, Ruteni și alte neamuri ale patriei noastre. Era aceasta curat ca în poveste, unde se spune, că „peștii cei mici înghițeau pe cei mari și lumea zicea, că nu sunt de omenie”.

Noi Români dela început am ris de acest lucru, căci știam, că nu se va alege nimic din el și am și spus-o aceasta în nenumărate rînduri Ungurilor, fără-ca spu-sele noastre să fie băgate în seamă.

cei dreți, aspru cu cei răi, nu era fricos și era de tot hotărît în toate lucrurile sale.

După-ce răscoala s'a potolit, Împăratul la 1852 a făcut o călătorie prin Ardeal, trecînd și prin Munții Apuseni.

După întoarcerea Împăratului la Viena, s'au început în munți lucrările pentru facerea catastrului. Între cei însărcinați cu lucrările erau și fostii tribuni, M. Andreica și Dorobont, și îndată la început s'a început neînțelegere între acestia și comisiunea însărcinată cu îngrijirea lucrărilor.

Comisiunea stăruia, că anumite părți de păduri de-ale comunei Certeje să fie transcrise în favoarea statului. Tribunii cari sprigineau comuna, se împotriviau.

Președintele comisiunii, administratorul bunurilor statului Lazar, bănuia pe tribuni că ar lucra la îndemnul lui Iancu, ca să răscoale din nou poporul, de aceea porunci prinderea lor și trimițîndu-i la Abrud i-a ținut în închisoare 6 săptămâni; ear' Iancu, la porunca comandantului militar, Springensfeld, a fost dus de o companie de soldați la Alba-Iulia.

Eșit de aici, unde a fost tractat rău, i-s'a întunecat mintea.

Iancul, acest suflet nobil, va trăi totdeauna în inimile Muntenilor. Aducerea aminte a lui va rămâne viu păstrată, căci nu e muntean, care să nu spuie copșilor sei prin cântece virtuțile acestui viteaz al munților.

Bocet.

Auzit în *Poșorta* (Țeara-Oltului); femeile din Poșorta l-au cântat la priveghiul *Paraschivei Grecu*, (reșosată în 17 Mărțisor 1896.)

Buciumat-au Arhanghel
În trei cornuri de pământ
Să se-adune sufletele;
Sufletele să adună,
Al Paraschivei rămănea
Să-și ia sănătate bună
Dela tată, dela mamă,
Dela frați, dela surori,
Dela al ei bărbățior,
Dela dragii de ficioari,
Dela grădina cu flori.

Și ea că le tot plivea,
Și din gură-așa grăia:
„Creșteți flori și nu 'nfloriți
„Că mie nu-mi trebuiri,
„Ori săcați din rădăcină
„Cum sec eu dela inimă.
Și pe cale că pleca,
De niște popori își da:
„Bună ziua poporei,
„Ce gândiți, ce socotiți?
„Ori pământu-l împărțiți?
„Împărțiți-l în dreptate,
„Și-mi faceți și mie parte:
„De-a lungul cu stănginul,
„Și de-a latul cu brațul.
„Brazilor frunze mărunte,
„De v'ați fi uscat la munte
„Să nu veniți la noi în curte.
„Bradule frunză aleasă,
„De te-ai fi uscat în coastă
„Să nu vii la noi în casă,
„Că doar n'ai vint să faci casă.
„Te-a tăiat în firestren,
„Să faci Paraschivei copârșeu.

Comunicat de *Mateiu Grecu*, invetător.

Dar' totodată isprăvile, ce ei le-au făcut spre atingerea acestui scop ne-au pus pe gânduri, căci prin ele de o parte sîntem împedeți în înaintarea noastră, de altă parte sîntem jigniți și în privința bănească.

Maghiarii, ca să-și ajungă cât mai curînd scopul de a ne maghiarisa, s'au pus și au adus o lege, prin care se obligă a se învăța limba ungurească în toate școlile noastre și ale celorlalte popoare nemaghiare. Prin aceasta au îngreunat pe băieții noștri, cari sînt siliți a jertfi multă vreme, pentru de a învăța o limbă, care după-ce e din școală earăși o uită. În vremea aceasta băieții ar pute învăța în limba mamei lor alte lucruri folositoare. Eată o pedecă pusă în calea înaintării noastre.

Mai departe Maghiarii au întemeiat mai multe înșotiri, despre cari ei zic, că au menirea de a lăți lumina și știința de carte printre noi, pe cînd în adevăr aceste înșotiri, după-cum se vede din lucrarea lor, sînt făcute pentru spriginierea și înaintarea maghiarisării.

În sfîrșit stăpînirile ungurești au deschis prin satele noastre o mulțime de școale, așa numite școale de ale statului, chiar și acolo, unde noi avem școlile noastre. În ele se învață numai ungurește și stăpînirile credeau, că aceste vor fi cele mai puternice mijloace pentru maghiarisare. Ele sînt făcute pe cheltuiala țerii, adecă și din banii ce-'i dăm noi în dare; astfel s'au cheltuit mulți bani de ai noștri fără de folos.

Aceste sînt mijloacele de frunte pentru maghiarisare.

Dar' cu toate aceste, pe lângă toate svîrcolirile lor, din poporul nostru nimenea nu s'a maghiarisat, nimenea dintre noi nu a părăsit dulcea noastră limbă, nici obiceiurile, nici portul de dragul pintenilor ungurești.

E de însemnat însă, că acum încep a o vedea aceasta și Ungurii, încep a se încredința, că toate svîrcolirile și încordările lor în privința aceasta zadarnice sînt.

Astfel o foaie de frunte ungurească din Pesta, „Pesti Hirnap“ în un articol eșit în numărul dela 11 Octomvrie c. o spune aceasta pe față și se tînguește pentru osteneala și banii perduți de giaba.

Eată părțile mai însemnate din acest articol:

După-ce arată, că politica ungurească a stărunit mereu, ca se câștigi pentru maghiarisare toate ținuturile nemaghiare ale țerii, zice:

„Politica de învățămînt asemenea a spriginit acest scop și de aceea s'a nisuit a întemeia așezăminte (școale) de învățămînt de stat, mai ales în ținuturile popoarelor nemaghiare. *Resultatele sau isprăvile de până acum însă n'au corîspuns nici pe departe așteptărilor noastre*“.

Și mai departe:

„Frunțașii politiceii noastre de cultură s'au încercat a cuprinde pe calea culturii ținuturile naționalităților. *Ei au întemeiat foarte multe școale de stat, mai ales în ținuturile românești și sfîrșitul care este? Școlarii români sau n'au cercetat nici o școală, sau au umblat în școlile lor naționale.* Statistica (arătarea cu numeri) tristă a anului școlar trecut ne arată peste ori-ce îndoială, că în toate școlile sâtești de stat n'au umblat decît 10.000 de elevi români“.

După aceste scriitorul articolului arată cu numeri, că în comitatele locuite mai cu seamă de Români, cât de mic e numărul băieților români, cari au umblat în școlile de stat ungurești.

Astfel în comitatul Bistrița-Năsăud, unde sînt 100.000 nemaghiari și nu chiar 5000 de Unguri, școlile de stat n'au fost cercetate decît de 344 băieți români. În comitatul Făgărașului numărul școlarilor români din școlile de stat a fost acelaș cu numărul ungurilor. În Caraș-Severin, cu mare majoritate românească, numai 576 de școlari români au fost în școlile de stat. În comitatul Solnoc-Dobâca, earăși în majoritate românesc, au fost înscriși numai 382 Români. Mai slab însă e rezultatul în comitatul Brașovului, unde numai 51 de Români au cercetat școlile statului, cu toate-că aici sînt multe școale de aceste.

Din aceste date trage învățătura, că poporul maghiar nu e harnic de-a ne maghiarisa, de-a ne înghiți, scriind:

„Isprăvile nici-decum înveselitoare ale celor 30 de ani din urmă ne arată, că în *privința limbii nu sîntem în stare a cuceri, a contopi*“.

Așadar' eată, că și Maghiarii încep a vedea, că încordările lor de maghiarisare sînt zadarnice față de noi. *Tăria poporului nostru* li-a arătat aceasta! Li-a arătat, că *nu ne pot face Unguri*.

Să nu credem însă, că încercările de felul acesta vor înceta în curînd, nu, de oare-ce sînt încă puțini dintre Unguri, cari recunosc adevărul, dureros pentru capetele lor inferbîntate.

Datorința noastră însă este a ne arăta tari și mai departe, încă mai tari ca în trecut față de ori-ce încercări, prin cari ar vrea cineva să ne înstrăineze de limba și neamul nostru. Să ne ocrotim școlile noastre, să jertfim pentru ele cât numai putem, căci ele sînt cele mai puternice scuturi ale naționalității noastre.

Să fim tari, căci prin tărie vom câștiga învingerea, care acum înclină pe partea noastră!

Cartea funduară.

Cartea funduară, (nemțește *Grundbuch*), pentru aceea se numește așa, pentru-că la Nemți, dela cari am împrumutat și noi această metodă, de a ține în socoteală averea nemișcătoare, e compusă întru adevăr, din niște cărți mari legate bine, în cari se cuprind toate coa-

lele singuraticilor stăpâni de avere imobilă sau nemișcătoare.

La noi în Ungaria, cartea funduară e compusă din coale deosebite, pe cari e introdusă averea fiecărui proprietar. Fiecare proprietar își are dară coala sa de carte funduară.

Pentru a pute găsi la diregătoria de carte funduară, cu înlesnire și fără multă căutare moșia ce vrei să cumperi, n'ai decît să spui diregătorului însărcinat cu manipularea lor, numărul casei, ori apoi numele proprietarului.

Coala de carte funduară, are patru fețe, ca toate coalele de hîrtie, și totuși se zice în limba oficioasă, că are numai *trei fețe*, cari pentru a se deosebi una de alta, sînt botezate cu *A), B) și C)*. Fața primă e fața sau pagina *A)*. Pe pagina asta se găsesc notate toate moșiile ce le are proprietarul, adecă casa, grădina, pămînturile de muncă, viile, pădurile. Fiecare bucată de pămînt e introdusă separat, și se numește în limba oficioasă — *parcelă*. O parcelă e dară acea bucată de pămînt, care e de sine stătătoare, fie cât de mică, ori cât de mare, și e încungiurată de alte parcele ale altor proprietari. Poate să fie mîrginașe însă și cu drumul de țeară, — ori cu vre-un riu curgător. Fiecare parcelă are și — un număr, care se numește *număr topografic*. În cartea funduară se află dară numărul topografic al *parcelii*, — numele părții de hotar, pe care se află parcela, spre pildă „*dealul viilor*“ — „*cracul Turcului*“ ect., precum și mărimea ei, în jugere și stînjini pătrați. Toate astea se găsesc pe fața primă, adecă *A)*, a coalei de carte funduară.

Pe fața a doua, numită *B)*, e introdus numele proprietarului, sau dacă sînt mai mulți stăpâni, a tuturor proprietarilor, cari au drept la averea de pe fața *A)*. Tot aci e însemnat și aceea, că pe ce cale a ajuns averea de pe fața *A)* în mîna proprietarului de pe fața *B)*, adecă cumpărare, moștenire, schimb, ori prin hotărîre judecătorească.

Dacă unul ori altul dintre proprietari nu e ajuns la vîrsta, în care legea îl cunoaște destul de deștept ca să-și manipuleze singur averea, adecă nu e *maioren*, lucrul acesta asemenea se înseamnă pe fața *B)* în cartea funduară.

Maioren devine omul atunci, cînd împlinește 24 de ani, ear' femeile atunci, cînd se mărită, fie cât de tinere.

Fața a treia și a patra a coalei de carte funduară, formează apoi la olaltă și amîndouă fața *C)*, a cărții funduare, și pe fața aceasta vin introduse toate sarcinile, adecă toate datoriile cu cari e îngreunată averea de pe fața *A)*.

Va se zică, pe fața *A)* e averea, pe fața *B)* e stăpînul și pe fața *C)* sînt datoriile stăpînului.

Când voim să vedem dar' cum se află averea cuiva notată în cartea funduară, trebuie să rugăm pe dirigătorul de carte funduară să ne arate toate trei fețele coalei, căci numai așa ne putem face icoana adevărată despre starea lucrului. Trebuie să ne însemnăm apoi bine: numărul topografic al parcelei ce voim să cumpărăm, numele holdei și mărimea ei, — numele stăpânului sau al stăpânilor dacă sunt mai mulți, și toate datoriile intabulate. Mai avem apoi să ne notăm bine și numărul cărții fonduare, pentru-că fiecare coală are număr curgător deosebit.

Datoriile pentru aceea ni-le însemnăm, ca să le plătim dia prețul de cumpărare, căci altcum rămân în cărua noastră, și noi vom avea să le plătim, — ear' celelalte lucruri pentru aceea, ca să putem face contractul de cumpărare așa, ca să fie primit de bun la cartea funduară. Dacă ceva, numai un lucru cât de mic, nu conglăsuște în contract cu cartea funduară, contractul se respinge și speșele ce le-am avut cu rugările de intabulare, sunt spese zădarnice și pierdute.

La un lucru mai trebuie să fim cu cea mai mare băgare de seamă, că adecă proprietarii din cartea funduară sunt oare toți maioreni, ori apoi sunt între dînșii și minoreni, pentru-că atunci contractul trebuie trecut și prin sedria (scaunul) orfanală, ca să-l întărească în numele minorenilor. Ear' dacă vre-unul dintre proprietari ar fi mort — trebuie să se ceară mai întâiu pertractarea lăsamântului, ca să se vadă cine sunt moștenitorii lui, recunoscuți de lege, căci numai acestia au dreptul să vândă partea celui mort.

Când se plătesc datoriile intabulate, cel-ce primește banii, — numit în limba învățaților — *creditor*, are să ne dea un *document*, în care zice că se învoește ca dreptul său intabulat să se șteargă.

La toate aceste lucruri trebuie să fim cu mare băgare de seamă, înainte de-a plăti prețul de cumpărare, și înainte de-a face contractul.

Cum are să fie făcut contractul ca să fie bun, voim spune de altă-dată.

Brutus.

Sânge...

Sântem în preajma alegerilor dietale. Toate partidele maghiare se pregătesc din rășputeri, țin adunări, cortășesc cu foc după voturi, se injură, cum numai Ungurii știu, între olaltă, urlă cât poate fiecare, că ea intrupează în sine *adevărata libertate și dreptate*, cu un cuvânt fac un tărăboiu din cale afară lărmuitor și — unguresc...

Și când toate aceste sunt zădarnice, când țipetele și urletele patriotice nu prind, — se iau la bătaie și se pâruiesc orbește până la sânge — de dragul... *drep-*

tății. Ajunsă odată aci, lupta dintre diferitele partide se inverșunează atât de mult, încât se face chiar moarte de om...

Firește, că în lupta asta nebună și sëlbatcă partida stăpânirii ese de obicei deasupra, căci doar stăpânirea e tare și mare, ear' tãria ei nu-i *pacea* și buna rinduială, ci *gendarmii și armata!* Nu în cartea legilor, ci *pe vârful baionetelor* stă în țeara noastră dreptatea și în împãrtirea *acestei* dreptăți nu-i pe întregă fața pãmântului stăpânire mai darnică, decât a noastră...

Așa s'au petrecut alegerile la noi, de ani 29 încoace, de când s'a înstăpânit peste țeara noastră oameni *străini* de adevăr și *vărășmași* dreptății!...

Dar' mai ales acum, când în fruntea stăpânirii se află cocoțată o ființă, ajunsă acolo nu prin *lumina* minții sale, ci prin *neagra* sa însușire de a folosi fără pic de rușine ori-ce mijloace, cât de nelegiuite, spre a se susține la putere pe sine și *întreaga sa haită* de răpitori ai popoarelor nemaghiare, acum nu mai încapă îndoială, că *vărășmașii* noștri vor pune la cale niște alegeri atât de furioase, atât de revoltătoare, cum nu se vor mai fi pomenit pe plaiurile noastre.

Semnele se ivesc deja limpezi, dar' fioros de sângeroase...

Deși comedia dureroasă a alegerilor nu s'a început încă, *sângele a curs deja*, spre a stîmpăra setea — hienelor...

Sângeroasa bătaie s'a petrecut în cercul Alsó-Kubin, în care sunt doi candidați la deputație, unul al partidului popular, altul al stăpânirii...

Amândoi o luaseră prin cerc să-și câștige, prin ospătări, bani și făgăduieli, voturi... Ei erau însoții fiecare de câte o ceată de „credincioși“. Soartea a voit, ca aceste două „partide“ să se întâlnească în drumul mare și încă după-ce se ospătaseră de minune, așa încât prinseseră — *curagiu*. Urmarea a fost, că „credincioșii“ s'au luat la ceartă între olaltă, ear' mai târziu — la bătaie. Gendarmii, ear' însoțiau, chipu în semn de „cinste“, pe candidatul stăpânirii, steteau la o parte, desfătându-se la minunata „comedie“... Abia, când au văzut, că inverșunații bătăuși își scot *cuțitele*, s'au amestecat și ei cu *baionetele* și au *străpuns două femei*...

Atăta-i totul și *atăta-i* destul ca să ne dea cea mai curată icoană a grozăveniilor, cari se vor desfășura în viforoasele zile ale alegerilor, pretutindenea în țeară.

Tărăboiu, țipete, urlete, beții, înșelătorii, certe, pãruieli și *sânge*... acestea vor forma podoaba apropiatelor alegeri...

Cei-ce vor vota, vor rămâne la urma urmelor certați, bătăți, sângerați, ba unii chiar *morți*, ear' deputații „aleși“ își vor vedea frumusețea de „trebșoarele“ pen-

tru cari au jertfit bani și cinste numai să fie aleși!

Așa vor păți *Ungurii, Sașii stăpânirii și Jidovii* — ear' noi, naționalitățile nemaghiare, vom *sta liniștiți acasă*, de parte de urtele patimi ale alegerilor și vom aștepta cu sêninătate *zina*, în care *toți cei vinovați se vor prăbuși, pentru-ca în locul lor să se ridice pentru totdeauna mulțimea celor nedreptățiți și batjocoriți astăzi!* — sc. —

DIN LUME.

Francia și Rusia.

Toate foile de seamă din Francia și Rusia scriu, că cu privilegiul visitei Țarului la Paris, legăturile de prietenie dintre cele două țeri mari au devenit și mai nestrămutate decât mai nainte. Tot în înțelesul acesta a vorbit și președintele Republicei franceze *Felix Faure*, într'o vorbire către Țar, care în răspunsul său a adevărit aceste păreri.

Francia și Italia.

De când s'a încheiat între aceste două țeri o învoială frățescă privitoare la țeara *Tunis* (Africa), care se află sub ocrotirea Franciei, legăturile dintre ele devin pe zi ce merge tot mai prietenești, îndreptățind nădejdea, că nu peste mult amândouă țerile vor rupe cu politica de dușmănire urmată până acum. Oamenii politici de mare vază, atât Italiani cât și Francezi, încep a vorbi cu deosebită căldură despre prietenia, ce ar trebui să fie între aceste două țeri surori.

Firește, că semnele acestea nu prea înveslesc pe cei-ce susțin întreita alianță a țerilor Germania, Austro-Ungaria și Italia. Mai ales Nemții se tem, că urmând a se întări tot mai mult legăturile de prietenie între Francia și Italia, aceasta va ajunge cu vremea acolo, că va eși din întreita alianță, pe care acest fapt ar slăbi-o simțitor.

SCRISORI.

„Gură cască“ la milleniu.

Mai dăm la lumină pe câțiva „gură cască“, cari s'au dus la „chiălităș“ în Pesta să se procopsească și se facă pe voia stăpânilor. Eată știrile ce ni-au sosit:

Țeara-Oltului, Octombrie 1896.

La tãmbălãul din Pesta au luat parte de pe aici următorii: Ioan Judele și Nicolae Traian Pop, învățator în pensiune, de presente vicenotar în Herseni, cari pentru a se sătura de fasole și de carne de cal au alergat în cuibul jidoves, apoi află că au mai fost Pop dirigent în Copăcel și Monea Vineze din Mărgineni. Vă rog a-ți da la lumină.

Abonent nr. 3924.

Cercul Ibașfalăului, 10 Oct. 1896.

Onorată Redacțiune!

Nici comitatul Târnavei-mari nu a fost scutit de vânătoarea slușbașilor maghiari pentru tâmbălăul din Juda-Palestina. Și au aflat vânat, mai cu seamă în cercul pretorial al Ibașfalăului, pe cari ca pe nește lăpdături al neamului nostru, îi pun aici cu numele: Din Hundorf vestitul preot Nicolau Galea, judele Vasilița Dan și învățătorul, care a vrut să fie protopop, ba poate și acum crede, că-l vor pune Maghiarii în locul dlui prot. Câmpian, care e tîrît la tribunale, numai pentru-că e Român bun; apoi alții, din Iernea-săsească amîndoi preoții și judele Chețan din Coroiu. Din Vameș-Odriheiu dintre Români n'a mers decât un „băcter“ Porfirie Broștea, numit și „groful“. Foarte frumos s'a purtat cei din Șoimușul-român, sat cinstit, din care n'a luat parte nici judele, oameni vrednici dimpreună cu preotul lor cu tot și Român adevărați. Din Laslăul-român a mers Ioan Bostan, jude comunal și unul Marcu, apoi preotul Nicolae Aron, care are brâu roșu dela Metropolitul Miron, — mai bine l-ar fi pus pe o salcă decât pe un astfel de haiduc ungureș; — acestuia din urmă îi va șede de minune cu colorile ungurești pe brăul cel roșu. Aceștia au plecat în 11 Octomvrie și preoții și-au lăsat sfântul altar și turma și s'au dus întăiu a Ibașfalău, unde îi aștepta solgăbirul, apoi au plecat cu steaguri millenare, cântînd „Szozatură“.

Căprioara din Tăcădan.

Valea-Almajului. sfîrșitul lui sept. 1896.

În 27 l. c. au dat protopretorul din Bozovicu ordin la comunele Rudaria și Gerbovecz și Bania a se aduna toți reprezentanții comunali în comuna Bania, la o ședință fără ca reprezentanții se știe pentru-ce. Presentîndu-se protopretorul, însoțit de jupânul Ițig Spârger eși cu farba afară, zicînd, că ar dori ca să meargă și din cercul Almașului vre-o câteva sute de persoane la milleniu, dar' fiind-că nu vorbește bine românește îl rugă pe jupânul Spârger a vorbi mai departe. — Jidanul ia cuvîntul și zice, că se arôtăm că sîntem buni patrioți, să mergem cu toții, că și el va merge și ne va purta pe la toate locurile și vor juca și hora acolo, apoi vor căpîta de mîncat și de beut cît voesc, toate aceste numai pentru 5 fl. v. a., și care nu are bani la înscriere poate căpîta împrumut dela o bancă prin dl avocat Iuliu Novak, la care are fiecare să subscrie o listă în formă de cambiu pe un timp de 6 săptămîni și pe lângă cametă de 25 cr. pentru suma împrumutată de 5 fl., adecă cu camete de 50—60% la sută. După jupânul Ițig, a luat cuvîntul suplental din comuna Gerbovecz, cu numele Matei Paducel, care nu-și știe scrie nici numele, zicînd, că să mergem cu toții la Pesta, că așa este frumos. Dar' frumoasă a fost ținuta reprezentanților, că câți au fost de față nici unul n'au suberis.

Frumoasă a fost și ținuta dlor preoți cari au fost de față. Dl preot Dimitrie Bogoișevici a zis, că ca preot român nu poate lua parte la milleniul ungureș și tot în același mod a răspuns și dl preot Nicolae Novacovici din Gerbovecz. Poporeni se pot mîndri că au astfel de preoți în mijlocul lor.

Un almăjan.

Purtare slabă.

Iclânzel, în Octomvrie 1896.

Onorată Redacțiune!

În fiecare comună românească, harnică și dornică spre înaintare, se adună bărbații, tineri, și bătrîni,.. Dumineca și în sîrbători și cetesc cărți și gazete, alții adună poesii, spre a trimite la „Foaie“ spre publicare. Dar' la noi pe Câmpie și mai ales în comuna noastră și împregiur, afară de preot și învățător nu ceteste nimenea cărți și ziare. Junimea care câțiva ani a umblat la școală, își uită cetirea și scrisul și rămîn orbiți la vedere. Căci fără carte nu se poate face nimica bine, nu știi nimic ce 'i în lume, ba nici nu știi da rugă părintelui ceresc. Părinții și bătrîni nostri n'au putut învăța, căci pe timpul acela nu erau școale pe sate, dar' ce să zici de junimea, care acum câțiva ani umblă la școală în comuna noastră și totuși nu știi de loc ceti. Pricina este, că țeranii juni de prin comună în loc se cetească și să aboneze „Foaia Poporului“, Dumineca și sîrbători ei se cheltuesc prin biruri și perd vremea pe aici. Să amintesc pe acei oameni plugari, cari și-au ținut de dătorință, că ce au învățat în școală să nu uite și cari sînt: Șoptorean Gligore, vice-primar; Simon Muntean, jurat; Nicon Murășan, june; Moldovan Gligoriță, Filon Truța și alți puțini.

Abonent nr. 8975.

CRONICĂ.

„Liga Română“. În 11 Oct. st. n. a apărut la București o nouă foaie românească, numită „Liga română“. Foaia aceasta e susținută de Liga Română din București și e condusă de comitetul acestei societăți de mare însemnătate pentru Români de pretutindenea. Ea va apăre de aci încolo în fiecare Duminecă. Numărul apărut la 11 Oct. st. n. are un cuprins foarte bogat și ales.

Eșit din temniță. „Tribuna“ primește din Seghedin următoarea știre îmbucurătoare dela dl Ioan Gherman, preot gr.-or.: „Astăzi (14 Oct. n.) împlinindu-mi pedeapsa de 4 luni temniță, dictată de „patrioticul“ tribunal din Turda, am scăpat deplin sănătos; temnița nici nu m'a muiat, nici nu m'a înfricat, ci mai tare m'a oțelit și m'a îmbărbătat. Declar deci sîrbătorește, că voiu rămîne în toată viața mea pe lângă programul național dela 1881. Trăească națiunea română! Trăească falnicul ei conducător Dr. Ioan Rațiu!“

Barăși maghiarisare. Ministrul de interne Perczel a dat în 3 Octomvrie n. o ordinațiune cătră toate comitatele în înțelesul, ca fiecare să-și împărtășească țerii numirile singuraticelor comune și a altor localități, aparținătoare lor. Aceste date se vor da unei comisii, care va ave se facă un catalog oficios al tuturor comunelor și a altor localități din Ungaria, statorind pentru fiecare o singură numire oficioasă, care să n'o mai aibă altă comună sau localitate. — Aceste numiri nu vor fi, firește, decât numai ungurești, căci așa cere „unitatea statului“!

Cum merg Români la expoziția millenară. În foia ungurească „Ellenzek“, Toader Popa din Mărgău și Onuț Baci din Rechițel în numele soților lor, aduc mulțumită deputatului cercului Huedin, Barsay, pentru că și-a dus pe cheltuiala sa la milleniu. Eată cine duce pe Români la milleniu, chiar și

plată le dau numai să meargă. Apoi să mai laudă, că expoziția a fost cercetată de Români! Da, de Români, dar' de Români vînduți!

Din comitatul Hunedoarei. Congregațiunea comitatului Hunedoarei și-a ținut adunarea generală de toamnă în 15 Octomvrie n. c. Membrii români au fost și de astădată la locul lor.

Producțiunea teatrală. Din Colun (comitatul Făgărașului) ni-se scrie (abia acum), că tinerimea de acolo a dat în 30 August c. o producțiune de teatru, împreună cu joc. S'au jucat piesele: „Pisica“ de T. Alexi, „Noroc în casă“ și „Rasirul din Paris“ și s'au dat dialoagele (voroave între două persoane): „Negustorul și nărodul“ de A. Pan, „Epistola mea“, lucruri din viața militară, apoi „Învățătorul cel bătrîn și cel începător“ de Iacob Murășan și „Tatăl și fiul“. Rolurile le-au predat studenți și domnișoare, cari au fost viu aplaudați. Petrecerea a eșit foarte bine. Corespondentul nostru, care ne vestește aceste, își încheie scrisoarea astfel: „Pentru buna reușită a petrecerii au lucrat mult și bătrînul Ticaciu, învățătorul Ioan Giurca, primarul Ioan Stoia, colectorul Ioan Sma, Nicolau T. Giurca ș. a. Fie, ca astfel de petreceri să se țină pretutindenea, pe unde se află tinerime studioasă într'un număr mai însemnat, ca așa și poporul nostru să și-se poată da prilegiu bine venit pentru aprecierea învățăturii și culturii noastre naționale“.

O plînsoare. Din Archita primim o plînsoare împotriva preotului-capelan de acolo Ioan Vătășan pentru purtarea sa, nu prea frumoasă față de zidirea bisericii celei noue. Dînsul — așa ni-se scrie — după-ce s'a gătat materialul, în loc să îndemne pe poporeni a da mai departe ajutor, îi desmîntă, numai ca să facă rușine comitetului vechiu. N'a voit apoi să dea cărămidă, deși are, așa că comitetul a fost silit să ceară cărămidă dela preotul săsesc, care a dat 3000 de cărămizi, și dela un alt locuitor sas. Mai departe preotul numit și-a scos pe cheltuelile bisericii pas pentru România, ca să adune bani la biserică, dar' n'a adunat nici o lețcaie, pe cînd doi poporeni, cari și-au scos pasuri pe spesele lor, au adunat 300 fl. Ce înseamnă toate aceste, dle părinte Vătășan?

Ciobanul Cârțan. Nici bine nu s'a întors din lunga sa călătorie prin România și earăși și-a ajuns năezurile pe bietul Cârțan. El ni-se plînge anume, că judele Török din Făgăraș nu vrea să-și dea tablourile sale: columna lui Traian, Regele și Regina României, Ioan Brătianu, Alexandri etc., pe cari și-le-a luat, deși tribunalul din Brașov, unde le trimisese judele — a hotărît să și-se dea înapoi.

Avis în causă școlară. Aduc la cunoștința dlor învățători și a on. public, care se interesează de cauza școlară, că „Tabelele de părete“ ilustrate cu icoane le-am dat în lucrare, și așa sperez, că în 2 luni vor fi gata și atanci, cu plăcere le voi pune la dispoziția celor-ce le-au cerut și le cer mereu. Tabelele vor fi „lithografate“ în 2 colori, așa că fiecare „Tabelă“, noul sunet, adecă litera nedesvoltată și neînvățată, va fi desemnată cu roșu, prin urmare: „noua ediție va fi un adevărat obiect de artă, și un decor pentru școală“. Seria futreagă 18 Tabele pentru o școală împreună cu „Metodul de procedere“ costă 3 fl. 60 cr. Ele sînt recomandate de Ven. con-

sistor din Arad, pentru școalele populare din diecesă prin mai multe circulare — pe baza dreptului ce-i dă Art. de lege școlară XXXVIII. din 1868 cap. 3, § 11 și „Statului Organic“ §. 122 p. 2. Mai amintesc aci, că dl Dr. G. Popa, asesor referent consistorial în Arad, a binevoit a primi împreună cu subscrisul sarcina de editor. În sfârșit, cu bucurie anunt că la „apelul“ meu P. T. bancă „Victoria“ din Arad a abonat 20 exemplare pentru școalele sărace, și mai sperez asemenea abonamente și dela alte bănci, pe cari le-am rugat. Lipova, 9 Octomvrie 1896.

Ioan Tuducescu, învățător.

Dar pentru biserică. Stimatul domn amplotat în pensiune Marcu Ciortus din Bozovici a dăruit sfintei noastre biserici gr.-or. rom. a Gerbovețiului 12 mineie lunare cu litere române, bine legate, în preț până la 150 fl., pentru care dar' — întreg poporul de aici îi aducem evlaviosului creștin mulțumită publică poftindu-i dela Dumnezeu îndelungă sănătate. Gerboveți, la 4 Octomvrie n. 1896.

Lazar Pili, pădurar în pensiune.

Dumineca la soldați. Ministrul de război a hotărât în zilele trecute, că de aci înainte soldații să fie liberi Dumineca, nu după, ci înainte de amezii, spre a-și pute împlini datorițele de creștini, mergând la biserică.

Concurs de stațiuni cantor-docențiale. 1. În Valcăul-unguresc (Sălăgiu) stațiunea cantor-docențială, plata în bani regulat plătită 160 fl., 3 stângini de lemne în preț de 20 fl., ogradă, eclesie, lectical, stoale, cuartir liber, toate urcă 300 fl anuatim. 2. În Preuteasa, tract Valcăului, stațiunea cantor-docențială, bani dela stat (ajutor) lunatim, pe an 149 fl., 80 fl. repartiție, bucate, stolare, lemne și cuartir, 300 fl. total. Se recere cuificațiune și diplomă. Sânt a se ocupa cât de îngrabă.

Procesul Sultanului împotriva lui Gladstone. Înainte cu câteva zile se răspândise în Londra vestea, că Sultanul Abdul Hamid II. va porni proces pentru vătămarea de onoare lui Gladstone, de oare-ce acesta l-a numit într-o scrisoare a sa mare ucigaș. În Anglia sânt deja două pilde, că domnitorii străini au împocesuat supuși englezi. În Martie 1799 John Vint, George Ross și John Barry, redactorii și editorii foii „Curierul“ din Guildhall au stat înaintea tribunalului, pentru-că într'un articol ar fi vătămăat pe Țarul Paul I. Vint a fost osândit la 6 luni temniță și 100 fl. amendă, ear' ceialți doi la o lună temniță. Celalalt cas s'a petrecut în 21 Februarie 1803, când Jean Peltier a fost acusat, că a vătămăat pe primul consul al republicei franceze. Procesul fu însă fără de veste oprit, de oare-ce între Anglia și Francia isbucni războiul. Dacă Sultanul va rămâne pe lângă voința sa, cetățenii Londrei vor avê norocul de-a vedê un proces cum nu s'a mai pomenit în veacul acesta.

Proces din pricina Jidovilor. Împotriva lui „Krestán“, foaie susținută de partidul popular, dar' scrisă în limba slovacă, s'a pornit nu de mult un proces de presă, pentru-că a scris într'unul din nrii sei mai noi un strașnic articol împotriva Jidovilor, acuzându-i, că ei ar fi cauza tuturor necazurilor, cari chinuesc Slovacii din partea de mează-noapte a Ungariei. Procesul s'a ținut la 15 Octomvrie n. înainte curții cu jurați din Budapesta. Pe banca acusaților sta cismarul Anton Mayer, scriitorul acelu articol. Dintre jurați 6 înși susținură că nu acusatul a scris articolul și astfel tribunalul achită pe acusat.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

Ca student din părinți săraci neputându-mi urma studiile începute din pricina sărăciei, am plecat prin sate și orașe să-mi adun bani dela binefăcători. Vin a vă ruga să binevoiți a publica în prețuita noastră foaie „Foaia Poporului“ pe mult onorații domni, cari au binevoit a mă ajutama. Domnul Dumnezeu să le îndelunge firul vieții lor și să-și țină la mulți fericiți ani.

Acestia sânt următorii:

Aureliu Popoviciu, preot în Mercina 1 fl., Vichentie Popoviciu, preot gr.-cat 1 fl., Nicolae Bejanu, inv. 60 cr., Iorgoviciu, preot gr.-cat. 50 cr., Mioc, preot gr.-or. 50 cr., P. Farca, dirigent de cor 50 cr., Svetozar Mihailovici, com. 1 fl., George Țiunea, inv. 1 fl., Ioan Alexandrescu, inv. 1 fl., Enfrem Miac, com. 1 fl., P. Cipu, jurist 1 fl., toți din Varadia. Dr. Marcoviciu, adv. 1 fl., Dr. Spătariu C., adv. 3 fl., Cocora, preot și director la „Lucaafăr“ 1 fl., Dr. Petru Zepeneag, adv. 3 fl., Dr. Popu, medic 1 fl. și haine; Butoarcă, profesor 1 fl., P. Popovici 50 cr., „Lucaafărul“, institut de credit 2 fl., Dr. Alexius Mangiuca, adv. 5 fl., Dr. Trailă, adv. și director la „Oravițana“ 5 fl., Ioan Nedelcu, adv. 3 fl., Dr. Cornean adv. 2 fl., „Oravițana“, societate pe acții 10 fl., toți din Oravița. I. Stoian, not. 1 fl., și preotul din Racașdia 1 fl.

Iertof, în 9 Septemvrie 1896.

Isac Linția, stud. IV. gimn.

Mai nou.

Conferența oprită.

În clipa de a pune foaia sub tipar primim revoltătoarea știre, că conferența noastră națională earăși a fost oprită de primarul din Sibiu, firește la porunca stăpânirii.

Astfel conferența se amână.

Stăpânirea ungurească purcede ca în Turcia, nici acolo nu e mai rău, ca la noi.

Încă nu s'a început alegerile și deja a curs sânge. Despre întâmplarea din Kubin scriem la cronică. Acum ne sosesse vestea înfiorătoare, că gendarmii earăși au versat sânge. În Polhora, comit. Árva gendarméria a împuşcat asupra alegătorilor slovaci. Patru au rămas morți, ear' patrușprezece sânt greu răniți. Întreg ținutul e în ferebere.

Sërman popor...

Adunare de alegători oprită.

Adunarea alegătorilor români din comitatul Bistriței a fost oprită. Poliția și gendarmii au împrăștiat poporul. Sa trimis recurs telegrafic la ministru, care n'a răspuns încă. Agitația în popor e foarte mare.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția n. primește răspunderea.

R Î S.

Ungurul înțelept.

Un Ungur mergând la Viena a intrat la un fotograf și-i ceru să facă în chip pe tatăl seu, care însă murise.

Fotograful îi zise:

— *Dar' bine, cum să fac eu chipul părintelui d-tale, când el nu este de față și eu nu-l cunosc?*

— *Ei, ce vorbă, teremtette, — zise Ungurul — dar' cine nu cunoaște pe tatăl meu? fost el cu mustețe mari și avut cisme cu pinteni și nădragi strimți; așa face d-ta la el.*

Fotograful se învoî și îi zise Ungurului se vină peste câteva zile, ear' până atunci îi făcu chipul unui Ungur, cu mustețe, cu pinteni și nădragi strimți, care însă firește nu sâmăna cu tatăl Ungurului.

Ungurul nostru privi lung chipul, ear' în urmă zise:

— *Hm, bine, dar' mă mir, cât de tare schimbat s'eracul tata, deși murit numai de două săptămâni.*

Felurimi.

De unde vine cuvântul unguresc „nădrág“ (cioareci, pantaloni). Să știe, că Ungurii la venirea lor în țeara noastră au fost cam sălbatici, locuind în corturi și îmbrăcându-se cu piei de dobitoace.

Fiind însă ger mare, unui Român i-s'a făcut milă de un Ungur, care mai degera de frig și i-a dat o păreche de cioareci, zicându-i:

— *Na dragă.*

De aci s'a făcut vorba ungurească „nădrág“, de oare-ce Ungurii au gândit, că așa se numesc cioarecii pe românește.

O înrudire nostimă. Uu Păcală, care a păcălit multă lume a ajuns de-a fi păcălit și el de soarte, anume prin căsătorie a ajuns a-și fi șieși moș.

Eată cum spune ei însuși întâmplarea: Ea am luat de soție pe o văduvă; aceasta avea o fată mare, pe care o luă de soție tatăl meu. Astfel tata mi-a fost mie ginere, ear' fată mea vitregă, mi-a fost mamă. Soția mea a fost mama mamei mele de acum, așa-dară bunica mea, și eu am fost, pe lângă bărbatul soției mele, totodată și nepotul soției mele. Astfel, eu ca bărbat al bunicii mele, am fost totodată și moșul nepotului; așa-dară eu am avut norocirea de a-mi fi mie moș.

POSTA REDACȚIEI.

Iacob P. în T. (Szász-Enciu). Reservăm publicarea scrisoarei până-ce se va sfârși cauza d-tale cu fișpanul, atunci să ne scrii. Catalogul librăriei l-am trimis; credem, că l-ai primit.

Petru T. în Leucusești. Cumpără următoarea cărțiță: Art. de lege XXII. din 1886. Despre comune. Se află la „Tipografia“ în Sibiu. Prețul cu porto cu tot 45 cr.

D. I. în Iclânzul. Pentru tablourile, ce vrei, scrie la: Librăria tipografiei archid. din Blaj.

Nic. Nicoară în A. I. Se află la „Tipografia“: Orațiuni la nunte țerânești. Prețul cu porto cu tot 15 cruceri.

A. Avr. inv. Badaciu. Vi s'a scris să ne faceți cunoscută ziua, când ați trimis abonamentul.

Nic. Dreg. în Boița. Am dispus dlui negustor Anton Demeter de aici să-ți trimită mostre; le vei primi. Poți apoi să te adresezi și la firma Popescu (Sibiu, Piața-mică).

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 17 Octomvrie n.

Timișoara: 28 1 52 76 36
 Viena: 51 25 27 46 50

Tragerea din 21 Octomvrie n.

Brünn: 34 26 80 36 50

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 14 Octomvrie: Buza, Ighiu, Poiana-sărată, Kemer.

Marti, 15 Octomvrie: Oclandul-Homorodului.

Mercuri, 16 Octomvrie: Chezdi-Oșorheiu, Iacobeni, Laslea, Mănărade, Monor, Petriș (comit. Bistrița-Năsăud).

Vineri, 18 Octomvrie: Borgo-Prund, Deva.

Sâmbătă, 19 Octomvrie: Bandul-de-Câmpie, Na-deșul-săseș, Rodna-veche.

Duminică, 20 Octomvrie: Cluj, Sângeorgiul-român (comit. Bistrița-Năsăud), Draoș.

Călindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 22-a d. Ros., gl. 5, sft. 11.	rés.	ap.
Dum.	13 Meii Carp și Pavel	25 Chrisant	6 56 5 4
Luni	14 (†) Cuv. Paraschiva	26 Amand	6 58 5 2
Marti	15 Muc. Lucian	27 Sabina	6 60 5 0
Merc.	16 Muc. Login	28 Sim. și Iuda	7 2 4 58
Joi	17 Păr. Osie	29 Narcis	7 4 4 56
Vineri	18 S. Ap și Ev. Luca	30 Claudie	7 5 4 55
Sâmb.	19 Prorocul Ioil	31 Wolfgang	7 6 4 54

„LUGOSANA“

= institut de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Lugos. =

Primește depuneri spre fructificare
sub următoarele condițiuni:

a) Depuneri cu anunț de 30 zile cu 5% ;

b) " " " " 60 " " 5¹/₂% ;

c) " " " " făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat. După starea cassei depuneri până la 500 fl. v. a. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

[1947] 29—

Direcțiunea.

În curând va apăre.

„Călindarul Poporului“

pe 1897.

— Anul XII. —

Cel mai lătit și cel mai ieftin călindar românesc.

Raportul despre „mișcarea literară la noi“ al comitetului „Asociațiunii Transilvane“ numește

„Călindarul Poporului“

„excellent“.

Anul trecut a apărut în 5000 exemplare și prin Ianuarie 1896 nu se mai găsea nici un exemplar. Mulți, cari au comandat târziu acest călindar nu l-au mai putut ave.

Grăbiți deci! — grăbiți a vă prenumera din vreme la

„Călindarul Poporului“ pe anul 1897.

Costă numai 20 cr.,

deși e tot așa de excelent, ba încă mai îngrijit și mai bogat, decât până acum.

În estan „Călindarul Poporului“ are un conținut literar mai bogat cu o coală întreagă decât în anul trecut — și pe lângă aceea — două ilustrațiuni.

Grăbiți a-l prenumera. Mai ușor e a adauge prețul la renoirea abonamentului. Cu posta trimis, costă cu 3 cr. mai mult.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Nr. 1428—1896.

[2237] 2—2

Publicare de licitațiune.

În comuna Racovița, la 31 Octombrie a. c. se va da pe calea licitațiunii:

1. Lemnele din tăietura „Valea lupului“ de pe un teritor cam 18 jug. catas. cu un preț după stângin și anume: dimineața la 9 ore. Vadium e 190 fl. înainte de licitațiune a să depune. Cumpărătorul după licitațiune are a depune o cautiune de 500 fl., care se va socoti în rata ultimă.

2. Tot în aceea zi, după amiaza la 4 ore, se va da în arândă dreptul de vênat al comunei politice pe termen de 6 ani, începând dela 1 Ianuarie 1897 până în 31 Decembrie 1902. Vadium e 5 fl. Arândătorul va ave a depune ca cautiune suma arândei pe 6 ani în un libel dela vre-o cassă de păstrare, care la 1 Ianuarie 1902 cu ocasiunea solvirii ultimei rate se va reda arândătorului.

3. Tot în aceea zi, după amiaza la 5 ore, se va exarândă pe acel termen și dreptul de vênat în teritorul composoratorului Branisce.

Se rezervă dreptul în toate casurile, reprezentanța a-și alege arândător și eventual din un minus oferent, societăți sau partide private, cari se ocupă cu vânzarea de animale dela licitațiune sânt eschis.

Racovița, în 13 Octombrie 1896.

Primăria comunală:

Simion Maxim.

Fogarașiu,
notar cercual.

Fabricatele mele

sânt în genere recunoscute de bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; remontoir-argint $\frac{800}{1000}$ fl. 6.—; remontoir-anker Spiral-Brequet 15 bucăți fl. 10.—; 16 bucăți, 1 cutioară, calpac de sticlă fl. 12.—. Orologiu deșteptător, anker, luminător. calitatea primă fl. 1.70.

Regulator de tras odată pe zi fl. 5.75. Regulator de tras odată în 10 zile fl. 8.50. Catalog ilustrat de oroloage, lanțuri de oroloage, regulatoare, obiecte de aur și argint, până la cea mai fină sortă se trimite gratis și franco.

Ce nu convine, se schimbă sau se restituie prețul. [2250] 1—5

Eug. Karecker, fabrică de oroloage,

46, Bregenz (lângă lacul Boden).

Garanță de doi ani.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia“, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) fl. 1.50.

„Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Balade și Idile“), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 fl. 1.25.

La comanda, care sânt a se adresa „Tipografei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

E un ce cunoscut, că toți articlii pentru îngrijirea rațională a părului, a gurii, a dinților, a teintului etc., mai departe toate săpunurile medicale și cosmetice pentru toaletă, precum și parfumiile și toți articlii ce taie în ramul acesta se pot cumpăra mai bine și mai avantajos numai în vênzătorii (pravălii) speciale. [2 71] 6—6

Acolo se poate afla depositul cel mai bogat.

Nu se poate afla aci nici o marfă rancedă, aruncată sau chiar rea, pentru-că prin marea circulație neconținut vin numai articlii proaspeți.

Cel mai ieftin isvor de cumpărate acolo, pentru-că prin comanda directă din fabricile cele mai mari și mai renumite din și afară de țeară, în vânzare vine numai marfă eșită din mâna unor oameni cu acuratețe și pricepători în aceasta.

Ori-cărei întrebări în respectul acesta i-se va da răspuns grabnic și gratuit.

I. Vênzătorie specială: Sibiu, Parfumeria Meltzer, Str. Cisnădiei, (Palatul Comandei de corp).

Zilnic în legătură cu posta; chiar și cele mai mărunte comisii se vor îndeplini conștientios și sub discreție cât se poate de grabnic.

Daniel Meltzer jun.,

Fabrică de mărfuri de uns, de săpun și de toalete (înființată la 1848), Sibiu, strada Gușteriții nr. 25.

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani;

se află la

[1958] 10—20

IULIU ERŐS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare deposit de

oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint.

Edificiul „Transilvaniei“. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[803] 69—

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în cont a pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe vieța omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe casul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe vieța
în a. 1869—1892 fl. 954,106.—	în a. 1870—1892 fl. 754,999.32
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
Suma fl. 1.095,828.40	Suma fl. 934,639.71

2,030.468 fl. 11 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

960.343 fl. 42 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslusiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.